

Křtinský zpravodaj

Červenec 2023/2

Vážení sousedé,

někdy mi připadá, že životní cyklus naší obce se neodvívjí od voleb k volbám, ale od jednoho Zpravodaje k druhému a neustále nabírá na tempu. Od toho posledního Zpravodaje se toho stalo poměrně dost.

Vodovod na Kolonce je víceméně hotov, práce proběhly snad ke spokojenosti obyvatel i firmy. Ještě nás v dohledné době čeká obnova vodovodu a kanalizace od Legionáře k Učiteláku a připojení několika dalších domů k obecní kanalizaci. Tím by měla být skončena výměna rozvodů vodovodu a většiny kanalizace ve Křtinách.

Následně nás čeká také jedna z velkých investic, stavba nové čističky. Je to společný projekt s Habrůvkou, která bude navíc budovat svou kanalizaci a napojí se na naši novou čističku. Tento projekt bude z větší části financován z národních i evropských zdrojů.

Máme podánu žádost o dotaci na opravu poslední části hřbitovní zdi u MZe a na opravu části místní komunikace na Bukovském kopci u MMR. Také chystáme projekt na fotovoltaiku: chceme ji zatím umístit na střechu školy a na budovu koupaliště. Případné přebytky by se využívaly pro potřebu obce, v rámci tzv. komunitní energetiky, která je dnes velmi podporována. Zákon, který to umožní, se má schvalovat ve velmi krátké době.

Na hřbitově se začíná opravovat omítka a oplechování kaple. V nedávné době jsme vydali všem, kteří si zažádali, nádoby na tříděný odpad. Ty jsme také pořídili z dotace. Pytlový sběr tím u nás skončil. Každá nádoba má svůj unikátní kód, který se při vyvážení automaticky načte. Jsou čím dál vyšší nároky na třídění odpadu a my se musíme přizpůsobovat. Dále budeme hledat způsob, jak zvýhodnit ty, kteří odpad třídí a zohlednit objem a počet nádob na komunální odpad. V současnosti platíme všichni stejně, bez ohledu na množství vyprodukovaného odpadu. Současný trend je platit podle množství a v některých obcích už to funguje. I tak je současný poplatek neudržetelně nízký a budeme ho muset od roku 2024 nejspíše zvýšit. Třídění nám umožňuje držet poplatek co nejnižší. Pokud jste si z jakéhokoli důvodu nádoby neobjednali, tříd'te, prosím, dále do barevných kontejnerů, rozmístěných na různých místech obce.

Na jaře proběhlo čištění umělého povrchu na tenisovém hřišti u školy, přes prázdniny to čeká velké víceúčelové hřiště a tartanovou dráhu.

Jistě jste si všimli, že právě v těchto dnech probíhá ozdravný řez a výměna vazeb na některých stromech v obci. Není to tedy žádné chuligánství, ale odborný dendrologický zásah.

Krátce také zprávy z kempu. Během jara nám nějaký dobrák prostříhal plot a odnesl přenosné ohniště. Tak snad mu bude dobře sloužit a nic mu neshoří. Mně by však páreček, opečený na kradeném ohništi, nechutnal.

Pro větší komfort jsme chatky vybavili malými ledničkami. Během května začaly jezdit skupiny dětí a využívat ubytovací kapacity kempu. Nový nájemce bufetu jim zajišťuje celodenní stravování, což také přispělo k větší návštěvnosti. Koupaliště jsme otevřeli tento týden. Snad počasí vydrží.

Máme za sebou velmi podařený zájezd do Podkrkonoší, během něhož jsme navštívili spřátelenou obec Kruh. Její obyvatelé se o nás vzorně postarali. Kdo jel, určitě nelitoval a Kružané slíbili, že za námi přijedou na letošní Den Křtin. Budeme mít možnost, jim to oplatit.

Naše Chasa už pilně nacvičuje na letošní Hody, které budou 12. srpna. Těším se, jak to bude švarným děvčicím a ztepilým šohajům slušet.

Na závěr bych vám chtěl popřát všechno dobré, hezké léto, a pokud pojedete někam na dovolenou, tak ji prožijte co nejlépe a hlavně se vraťte ve zdraví domů, protože všude dobře, ve Křtinách nejlépe.

Váš starosta

Zemřel správce křtinské farnosti

Dne 15. května 2023 zemřel ve věku pouhých 46 let pan **R. D. Vít Martin Červenka, O. Praem.**, aktuální administrátor naší farnosti.

Pocházel z Frýdku-Místku, kde se narodil dne 30. prosince 1976. Po maturitě vstoupil do klášteřa novoříšských premonstrátů, vystudoval Teologickou fakultu v Praze a v roce 2003 přijal kněžské svěcení.

Jeho mimořádné organizační schopnosti nezůstaly v klášteře nepovšimnuty. Byl proto v Nové Říši ustaven nejprve farním vikářem a později převorem klášteřa.

V roce 2011 přijal nový úkol, spravovat farnost Věteřov a farnost v Želešicích u Kyjova. Tím začala jeho pout' po moravských farnostech, všude tam, kde bylo třeba jeho manažerských schopností: Lysice, Bedřichov u Lysic, Šarátice, Koberčice, Vážany nad Litavou.

Dne 1. září 2018 byl jmenován správcem farnosti ve Křtinách, s úkolem navázat v symbolické a duchovní rovině po 235 letech na půltisíciletou tradici premonstrátské správy Křtin, a v rovině praktické na úctyhodnou práci někdejšího předchůdce, děkana Tomáše Prnky, zejména při nekončící údržbě církevních staveb ve farnosti.

Největší stavební akci, kterou spustil, totiž generální opravu barokních varhan, již dokončit nestihl. Od poloviny loňského roku musel břímě kněžské i organizační práce přenechat svému zástupci a uchýlit se k rodičům do Místku, kde strávil poslední měsíce života. Zemřel symbolicky v době svatodušních poutí, největších svátků křtinského poutního místa.

Veřejnost, včetně vedení naší obce, se rozloučila s panem farářem dne 20. května 2023 při mši svaté v jeho rodném Místku, ve zcela zaplněném farním kostele sv. Jana a Pavla. Jeho tělo pak spočinulo v rodinném hrobě v Praze, na Olšanských hřbitovech.

Čest jeho památce.

Vedení obce

*Novým správcem naší farnosti byl jmenován dosavadní kaplan, **R. D. Mgr. Bc. Metoděj Ján Lajčák, O. Praem.***

Jubilanti

V následujících měsících oslaví životní jubilea tyto naši spoluobčané:

Červenec

Robert Dvořáček, Vítězslav Hošek, Jitka Lukešová,
Milan Machač, Josefa Novotná, Ludmila Pražáková

Srpen

Anna Kalincová, Dáša Krejčířová, František Nekula,
Stanislav Pařil, Ladislav Szabó, Bohumila Šilhánková,
Jindra Tarnovská, Jana Zapletalová

Září

František Gric, Vlasta Kovářová, Antonín Loukota,
Emilie Ludvíková

Říjen

Eva Gricová, Marie Hrubá, Ludmila Meluzínová,
Anna Weidhoferová, Jan Waidhofer

Přejeme jim do dalších let života pevné zdraví a osobní spokojenost.

PYTLOVÝ SBĚR – POZOR, ZMĚNA!

V následujícím článku se dočtete více o novém způsobu třídění.

Děkujeme vám za spolupráci,
s níž jste se dosud podíleli na třídění plastů v naší obci
a věříme, že se zapojíte i do nového způsobu třídění odpadů
formou barevných popelnic.

Jak třídit?

Hospodárná a ekologická likvidace odpadů patří dlouhodobě k naléhavým úkolům lidstva. Ve Křtinách třídíme podle statistických údajů skoro 40% domovního odpadu. Je to příslib do dalších let, kdy se budou požadavky na objem tříděného odpadu ještě zvyšovat. Minulý měsíc jsme udělali další krok ke zkvalitnění třídění domácího odpadu:

Naše domácnosti získaly 150 popelnic na plasty a 150 popelnic na papír, jejichž obsah bude pravidelně svážen.

Proč třídíme?

Technický pokrok posledních desetiletí dosahuje závratných výsledků, jaké si naši dědečci ještě neuměli představit ani v nejbujnějším snu: létáme do vesmíru, umíme si vyměnit téměř všechny tělesné orgány, každý máme v kapse mobil, tedy počítač, jezdíme v autech, která vyrábějí roboti, diskutujeme s umělou inteligencí, která za nás komponuje hudbu a skládá poezii. Jedna věc však našim technickým schopnostem dodnes odolává: materiál potřebný k životu neustále přeměňujeme v obrovské množství odpadu, a neumíme vymyslet stroj, který by jej dokázal roztřídit a znovu využít. Příroda by to asi uměla, ale její dodací lhůty se počítají v milionech let. Tolik času my nemáme. Nejúčinnějším způsobem, jak množství odpadu alespoň trochu snížit, zůstává nadále ruční práce. A tak nám nezbývá, než spojit síly a třídit rukama.

Hlavním důvodem třídění domácího odpadu je ochrana přírody a jejích zdrojů. Opakovaným použitím šetříme hlavně nerostné suroviny. Pro zajímavost: plast umíme opakovaně recyklovat až 4x, papír 10x, sklo neomezeně. Třídění má pro naše domácnosti i bezprostřední ekonomický přínos: za tříděný odpad dostává obec do rozpočtu příspěvek, který slouží k částečnému krytí nákladů na svoz a likvidaci odpadů. To umožňuje udržovat poplatky za svoz na co nejnižší hodnotě. Kdybychom netřídili, platili bychom více.

Proto jsme pro vás připravili stručný přehled aktuálních pravidel pro třídění domácího odpadu. Pravidla závisí na technologii zpracování, kterou má svozová firma k dispozici. Nejsou tedy univerzálně a neomezeně platná. V jiných obcích se mohou mírně lišit a v budoucnu se mohou pravidla změnit i nám, podle toho, jak se bude zlepšovat schopnost odpadové firmy vytríděný materiál využívat.

Náš návod najdete uprostřed zpravodaje, abyste jej mohli z vazby snadno vyjmout a uschovat pro další užití.

Jaroslav Gregor
redakční úprava Petr Švenda

Mým čtenářům

Dlouho se vám neozvala knihovna a je potřeba to trošku dohnat. Vráťím se až do podzimu loňského roku a začnu snad nejnudnější povinností jakou knihovna dělá: revizí fondu – co je to? Někteří čtenáři nám k tomu přejí: „Tak si hezky odpočiňte“ nebo „Užijte si to!“... legrační je, že tohle je právě ta nejhörší knihovnická práce: knihu za knihou vytáhnout z police, načíst do systému, zkontrolovat správnost údajů a stav knihy samotné, jestli není poškozovaná. Běháme od regálu ke stolu s nákladem půl police menších či větších knih, vyskládáme na stůl, načteme do systému a ty přeživší zase odnášíme zpět na místo. Při této činnosti je na pořadu dne také vyřazování a zjišťování ztrát a aktuálnosti fondu. Tato kontrola se opakuje každých 5 let, a protože jsme našli knihy poškozované nebo neaktuální odepsali jsme bezmála 150 svazků.

Na podzim jsme si vyzkoušeli novou pohádkovou procházku s poznáváním přírody, zakončenou teplým občerstvením v knihovně. Děkujeme paní účetní za přípravu teplého kakaa a skvělého perníku k zakousnutí! Počasí nám přálo a těšíme se na další společné vycházky.

V období Vánoc se nám rozjel už klasický kolotoč návštěv křtinských školek. Oblíbené pohádkové čtení s promítáním, zakončené tvořením nebo pracovním listem, pořádáme i pro veřejnost. S příchodem podzimu připravujeme další pohádky.

S březnem, měsícem knihy, přišla řada akcí, a tou hlavní byla pro knihovnu návštěva celého prvního stupně ZŠ. Hráli jsme si se slovy a seznamovali se s literárním žánrem komixu. Třetí až pátá třída trénovala používání spisovných slov a porozumění zastaralým výrazům, nářečím, a dokonce i hantýrce.

Další velikou akcí knihovny je už 5 let pasování prvňáčků na čtenáře. Od dob kovidu se scházíme ve venkovní učebně u základní školy, která vždycky navodí slavnostní a důležitou atmosféru. Děti přečtou jednu – dvě věty. Důraz klademe také na to, aby dané větě porozuměly, proto děti tentokrát dostaly ke čtení hádanky z „rozsypaného lexikonu“. Tento úkol zvládly na výbornou. Za odměnu byly čestně pasovány a uvedeny do stavu čtenářského pasovací listinou. A aby mohly plnit slib, který při pasování složily, nesmělo chybět předání knihy a následně ani dort, jako sladká tečka nakonec. Děkujeme měřstysu a panu starostovi za podporu akce.

V knihovně naleznete stále nové a nové knihy. I přes veškeré zdražování nakupujeme do vlastního fondu knihovny (ANO! Bílou vodu od Tučkové MÁME!), ale hlavně ve velké míře využíváme výměnný fond regionu Blansko. To znamená, že se nám tu neustále „točí“ knihy, které půjčujeme pro naše čtenáře z Regionálního oddělení v Boskovicích. Jsou v naší knihovně tak dlouho, než se „očtou“ a potom se zase vymění za jiné. Těmto knihám říkáme výměnný fond a v současné době nabízíme soubor o 200 svazcích.

Čtenářská registrace v knihovně je zdarma. Knihovna je otevřena vždy v pondělí a ve středu odpoledne. Moc rádi vám poradíme a pomůžeme s výběrem. Požadavky, nebo dotazy můžete směřovat na emailovou adresu: knihovna@krtiny.cz

Marie Slaničková
knihovna Městysu Křtiny

„Sněhurka a třikrát sedm trpaslíků.“

„Slibuji na svou čest, že nepřestanu chodit do knihovny ani v důchodu.“

Škola v přírodě 2., 3. a 5. třídy

Ve dnech 12. – 16. června 2023 vyjeli žáci 2., 3. a 5. třídy spolu se svými učitelkami a asistentkami na pobyt v přírodě do RS Sloup.

Projekt PO STOPÁCH DINOSAURŮ byl inspirován návštěvou Dinoparku ve Vyškově. Žáci byli rozděleni do pěti devítičlenných týmů, které se snažily zachránit dinosauří vejce před stoupající vodou. Kromě hlavního cíle, rozvíjet komunikační dovednosti a schopnost spolupráce, jsme se také věnovali „archeologii“, když jsme vykopávali dinosauří kosti a následně vytvářeli katalogové listy nově nalezených dinosaurů, a také pěší turistice. Na celodenním výletě, kdy jsme ušli přes osm kilometrů, jsme navštívili lanové centrum Velká dohoda v Holštejně, kde jsme skoro všichni zdolali vysoké lanové překážky. Podívali jsme se také do Sloupsko-šošůvských jeskyní, proslulých archeologickými nálezy neandrtálců. V oblasti sportovní jsme měli Dinosauří olympiádu, uměleckou oblast tentokrát zastupoval zpěv u táboráku. Společenská oblast byla reprezentována Talentmání, kde mohl každý předvést své schopnosti a dovednosti.

Letošní pobyt v přírodě jsme si všichni pěkně užili. Probíhal v rekreačním středisku s perfektními sportovišti, paní kuchařky nám velmi dobře vařily a také počasí nám přálo.

Žákovská ekologická konference

Ve čtvrtek 22. 6. 2023 se konal po třech letech přetřzky způsobené covidem již 7. ročník Žákovské ekokonference, kterou pořádá naše škola v rámci regionálního sdružení škol Cirsium a škol, které jsou členy Klubu ekologické výchovy. Letos bylo přihlášeno 7 konferenčních příspěvků z 5 škol (ZŠ a MŠ Křtiny, ZŠ a MŠ Lipovec, ZŠ a MŠ Ostrov u Macochy, ZŠ a MŠ Sloup, ZŠ Zbraslav). Žáci prezentovali své projekty a činnost školy v oblasti environmentální výchovy. Naši školu zastupovala práce žákyň 6. třídy Taťány Radové a Anny Švendové „Globální oteplování“. Součástí programu byla také přednáška „Indie aneb trochu jiná udržitelnost“ hosta konference Mgr. Veroniky Korvasové z Pedagogické fakulty MU Brno, která žákům přiblížila život v zemi s velmi odlišnou kulturou od té naší. Všichni účastníci konference ukázali, jaká zajímavá témata řeší a jak dobře dokážou své nejen školní vědomosti a dovednosti prezentovat před veřejností. Naše poděkování patří městyso Křtiny za bezplatné poskytnutí konferenční místnosti ve Spolkovém domě a Spolku rodičů a přátel školy při ZŠ a MŠ Křtiny za zajištění občerstvení.

Mgr. Ivana Majerová

Den Země

Ve čtvrtek 20. dubna 2023 jsme s předstihem oslavili Den Země. Letošní akce byla zaměřena na jídlo, které je jedním z témat programu Ekoškola a jehož plynutí je zároveň globálním problémem.

Členové Ekotýmu rozdělili všechny žáky s výjimkou devátáků do dvanácti týmů napříč ročníky a jednotlivé týmy postupně vyrazily na pětikilometrový lesní okruh, plnit osm různých úkolů spojených s jídlem. Před startem a pak v cíli všichni vytvářeli ideální týdenní jídelníček pro naši školní jídelnu a kreslili obrázky týkající se jídla. Celou akci jsme si skvěle užili, i když po několikadenních deštích byla cesta pořádně zablácená. Náš dík patří osmákům, kteří skvěle vedli své týmy, a devátákům, kteří ochotně pomáhali na jednotlivých stanovištích i na startu a v cíli.

Mgr. Ivana Majerová

Pasování na školáky

V pondělí dne 12. června 2023 proběhlo ve venkovní učebně slavnostní pasování 21 dětí z MŠ Křtiny na školáky. Pasování proběhlo za přítomnosti pana krále, starosty městyse Křtiny pana Františka Novotného. Děti po přivítání musely pokleknout před krále, který jim se slovy „pasuji tě na školáka“ položil meč na rameno. Každé dítě dostalo jako vzpomínku na léta strávená ve školce placku se svojí značkou, tričko s nápisem „Hurá do školy“ a knihu s věnováním od paní učitelek z MŠ. Následovalo focení všech předškoláků a jako sladkou tečku na závěr dostaly děti dort.

Bc. Miroslava Gregorová

Pasování prvňáčků na čtenáře

Středa 31. května 2023 byla pro prvňáčky slavnostním dnem. Paní knihovnice Maruška z místní knihovny chtěla pro děti uspořádat zahradní slavnost s občerstvením a přípitkem z nektaru. Na pomoc s přípravou si pozvala kouzelnou vílu. Ta ovšem při čarování něco popletla, lexikon kouzel jí spadl do hrnce a rozpadl se na spoustu malých roliček. Pohádkový pan král uvízl v labyrintu a celý pohádkový svět byl v nesnázích.

Pomoci mohli čtenáři, o kterých se ještě v pohádkové říši neví, že umějí číst. A to byl ten pravý úkol pro naše prvňáčky. Každý přečetl jednu roličku z hrnce a vyřešil hádanku. Když byla vylušтена poslední hádanka, lexikon kouzel se opět stal kouzelnou knihou a pan král našel cestu z bludiště. Naše prvňáčky za svoji záchranu odměnil. Všichni byli pasováni na čtenáře, každý dostal pěknou knížku, Pasovací listinu a odznak s nápisem „Už jsem čtenář!“

A potom už mohla začít slavnost. Všichni jsme si pochutnali na marcipánovém dortu a připili si výborným nektarem.

Mgr. Ivana Dostálová

Den pát'áka

Ve středu 3. března 2023 proběhla na naší škole již tradiční akce „Den pát'áka“. Děti z okolních obcí, které se rozhodují, kam nastoupí od nového školního roku na 2. stupeň ZŠ, navštívily naši školu. Společně se svými rodiči se měly možnost seznámit s budoucími spolužáky a s prostředím naší školy. Účastníci se rozdělili na dvě skupiny. První skupina během první vyučovací hodiny plnila úkoly ve třídě a druhou vyučovací hodinu si prohlédla jednotlivé učebny školy, školní dílnu, počítačovou učebnu, tělocvičnu, jídelnu a další prostory školy. Druhá skupinka absolvovala totéž v obráceném pořadí. Po velké přestávce žáci odešli do školní tělocvičny, kde plnili další zábavné úkoly. V této době také proběhla beseda rodičů s vedením školy, školní psycholožkou a vedoucí školního poradenského pracoviště. Rodiče získali informace o zaměření a činnosti školy a mohli se zeptat na vše, co je o školní docházce zajímavé. Věříme, že si tento den žáci nejen užili, ale také dostali dostatek informací k rozhodnutí, zda do naší školy nastoupí. Rádi je na začátku nového školního roku v naší škole přivítáme.

RNDr. Petr Lukáš

První pomoc s českým červeným křížem

Na den 9. března 2023 jsme připravili výuku první pomoci od Českého červeného kříže pro žáky 4.A, 5.A, 9.A i 9.B třídy. První část se skládala z teoretického seznámení, s vysvětlením správného postupu při setkání s osobou/osobami, u kterých došlo ke zranění – péče o zraněné osoby, telefonická komunikace s operátorem, videoukázky, např. použití AED – automatizovaného externího defibrilátoru.

Dále následovala dvouhodinová praktická část v tělocvičně, zaměřená na tři oblasti.

První stanoviště bylo zaměřeno na prvotní reakci a postup při poskytnutí první pomoci po setkání se zraněním – vyhodnocení situace, komunikace se zraněným a zajišťování životně důležitých funkcí, záklon hlavy, trénování stabilizované polohy, telefonická komunikace se záchrannou službou, s jasně nastavenými body předávání informací.

Záchranáři doporučují žákům stažení aplikace Záchranka do svých mobilních telefonů. Tato aplikace velmi efektivně pomáhá při lokalizaci zraněného a člověka poskytujícího první pomoc.

Druhé stanoviště se věnovalo resuscitaci. Žáci si prakticky vyzkoušeli resuscitování na umělé „Andule“. Ze začátku žáci trénovali resuscitaci dítěte, poté následovala resuscitace u dospělé osoby, kdy se pravidelně střídali po dobu 20 minut.

Na třetím stanovišti žáci trénovali zástavu tepenného krvácení. Opět si každý žák vyzkoušel komunikaci se zraněným a poskytnutí první pomoci včetně ošetření rány.

Mgr. Olga Teremová a PhDr. Aneta Orálková

Prezentace absolventských prací

Dne 21. června 2023 prezentovali ve Spolkovém domě žáci 9. ročníku své absolventské práce. Svým mladším spolužákům 2. stupně ZŠ předvedli, jak dokáží společně zpracovat vybraná témata, provést jednoduchý výzkum, včetně jeho grafického ztvárnění, a to vše vhodnou formou prezentovat před veřejností. Žáci prezentovali práce s názvy: Instituce Elán, Auta 90. let, Rio de Janeiro, Sředověká zbroj, Opera v Sydney, Fobie, Historie herní série Mafia, Kostel všech svatých, Cukry, Eiffelova věž, Operace Anthropoid, Lednicko - valtický areál. Účastníci prezentací se tak dozvěděli plno zajímavých informací. Prezentace měly u účastníků úspěch a byly odměněny velkým potleskem.

RNDr. Petr Lukáš

Pravěký ještěř jde do školy v přírodě.

Ekologická konference na téma: Co dělat, abychom nedopadli, jako ten pravěký ještěř.

Den Země - den jídla.

Pěvecká soutěž Jedovnická Kuňka

Dne 5. dubna 2023 se vybraní žáci naší školy zúčastnili již tradiční pěvecké soutěže Jedovnická Kuňka. Zpěváci si v rámci této soutěže mohou vyzkoušet, jaké to je, zazpívat si s profesionálním ozvučením na pódiu před početným publikem.

Naši školu reprezentovali v **kategorii sólového zpěvu** tyto žáci:

Lucie Zlochová ze 2. třídy s písničkou Pod naším okýnkem, Mia Lazová z 3. třídy s Grónskou písničkou Jaromíra Nohavici, Antonie Kocmanová z 5. třídy s písní Ó řebíčku zahradnický, Viktorie Turková z 6. A s Princeznou ze mlejna, Martina Poláková z 6. B s písní Spinkej, a Terezie Bayerová z 9. B s písní Hallelujah.

V kategorii komorního zpěvu pak zazpívali následující žáci:

Justýna Brychtová a Vilma Toufarová ze 6. B písničku Na kopečku stála, Tereza Smitalová, Tereza Svobodová a Kristýna Šilhanová píseň Another love a Amálie Varnerová s Karolínou Rožnovjácovou píseň All of me.

Naše zpěvačky si také vyzpívaly tři krásné ceny, a to:

Mia Lazová – 2. místo, Justýna Brychtová a Vilma Toufarová - 3. místo, Karolína Rožnovjácová a Amálie Varnerová - 1. místo. Nicméně i ostatní naši zpěváci si vedli velmi dobře, a to i přes velkou konkurenci ve všech kategoriích. Velmi jim tímto děkujeme za vzornou reprezentaci naší školy.

Mgr. Johana Benešová

Dokuňkáno.

První pomoc

Prezentace prací absolventů

Pasování předškoláků na prvňáky

Pasování prvňáků na čtenáře

Den pát'áka

Sběr papíru: třetí v republice!

Úspěch ve sběrové soutěži

Ve školním roce 2022-23 jsme se přihlásili do soutěže ve sběru starého papíru, kterou organizovala firma Hamburger Recycling CZ s. r. o. Měli jsme velkou radost, když nám firma na konci soutěže oznámila, že jsme se v kategorii škol umístili na 3. místě a obdržíme dar ve výši 5.000,- Kč. V pátek 23. června 2023 přijeli zástupci firmy a předali nám diplom za 3. místo a smlouvu na zmíněný dar.

Finanční částka bude využita v souladu se statutem Spolku rodičů a přátel školy při ZŠ a MŠ Křtiny. Chtěl bych touto cestou velmi poděkovat našim žákům i rodičům za spolupráci při sběrech starého papíru. Bez jejich pomoci bychom na tento úspěch nedosáhli. Věřím, že v příštím roce bude naše spolupráce při sběrech nadále pokračovat.

RNDr. Petr Lukáš

Absolventský večer žáků 9. tříd

V pátek 23. června 2023 se konal v prostorách společenského sálu v Bukovince Absolventský večer žáků 9. A a 9. B třídy ZŠ a MŠ Křtiny. Večerem provázeli jako konferenciéři žák 9. A třídy Erik Palán a žákyně 9. B třídy Eliška Švendová. Během večera vystoupili žáci tanečního oboru ZUŠ Adamov pod vedením Kristýny Jelínkové, žáci 9. tříd, kteří zatančili polonézu, a dále předvedli společenské tance, které se učili zvládat během školního roku v tanečním kroužku. Žáci obou tříd zpracovali video, ve kterém zábavnou formou představili jednotlivé žáky a současně předali informaci, kde budou pokračovat po prázdninách ve studiu. Společně strávená školní léta zhodnotila třídní učitelka 9. A třídy Mgr. Dagmar Tomková a za žáky této třídy Kristýna Vavřínová. Obdobně za 9. B třídu promluvila třídní učitelka Mgr. Johana Benešová a žák Filip Boháček. Vrcholem programu pak bylo slavnostní šerpování vycházejících žáků starostou městyse Křtiny Františkem Novotným. K příjemné náladě přispěla i hudba k tanci Tom Sawyer Band a také bohatá tombola. Děkujeme všem sponzorům, kteří přispěli svými dary do tomboly. Rovněž velké poděkování patří obci Bukovinka za poskytnutí prostor ke konání absolventského večera a také pohostinství Rakovec, které po celou dobu zajišťovalo bohaté občerstvení.

RNDr. Petr Lukáš

Sto let přístavby Měšťanské školy ve Křtinách

Před rokem jsme si připomínali stodvacet let od výstavby Dolní školy (dnes Spolkového domu). Touha našich předků po lepším vzdělání pro zdejší děti však pokračovala a vyvrcholila stavební úpravou školní budovy právě před sto lety. Kdybychom se nějakým kouzlem vrátili přesně o sto let zpět, zastihli bychom Křtiny v horečném stavebním ruchu: po prašném náměstí se proháněly koňské potahy s cihlami a trámy a pobíhaly desítky kopáčů a zedníků. Cílem prací bylo vytvoření prostoru pro měšťanskou školu, kterou si naši předkové velmi přáli. Vedla k tomu však klikatá cesta.

Myšlenka na zřízení měšťanky začala klíčit záhy po skončení první světové války. Zatímco babické děti chodily do měšťanky v Adamově, pro ty naše bylo všude daleko. Jen co se obecní zastupitelstvo otrévalo z válečných útrap, začalo se proto problémem zabývat.

Na sobotu 10. května 1919 bylo svoláno rozšířené zasedání obecního zastupitelstva, na něž byli přizváni i starostové sousedních dědin. V zápisu ze schůze čteme:

Ohledně zřízení měšť. školy ve Křtinách usneseno všemi přítomnými pány starosty, aby se ve Křtinách zřídila měšťanská škola a vše potřebné zařídilo.

Byl zvolen čtyřčlenný organizační výbor, vedený březinským starostou Aloisem Polákem a zdálo se, že vše proběhne bez problémů.

Založit měšťanku takový problém nebyl. Dne 6. června 1920 byla schválena úřady, v září začalo vyučování a 16. října 1920 byl ustaven jejím ředitelem Josef Glogar. Ale už nápad na ředitelovo ubytování na Zámku narazil na odmítavý postoj správy knížecího velkostatku. Jediná třída měšťanky se také musela zatím vmáchnout do budovy obecné školy.

Zastupitelé jako by zapoměli na zkušenost s budováním obecné školy na počátku století a opět se obrátili na majitele křtinského Zámku, knížete Jana II. z Liechtensteina, aby poskytl pro měšťanku zámecké prostory.

A opět nepochodili. Na zasedání dne 22. června 1921 s rozhořčením odmítli nabídku správy velkostatku na předražený pronájem nevyhovujících prostor ve spojovacím krčku mezi Zámkem a kostelem.

Březinský starosta přišel tedy s nápadem, aby se stavebně rozšířila škola v Březině a křtinská měšťanka přestěhovala tam. Argumentoval přitom tvrzením, že Březina leží uprostřed regionu, do něhož započítal i Ochoz, Obce a Kanice. Jenže starostové těchto obcí oznámili, že nehodlají posílat své děti do zdejší měšťanky ani v případě, že by byla v Březině.

Pro křtinské zastupitelstvo to znamenalo udělat vše pro to, aby škola vznikla ve Křtinách. Když může být přistavěna měšťanka k březinské škole, proč by nemohla být přistavěna k té křtinské?

Dne 25. června 1922 bylo usneseno, že dokud nebude splacen třísettisícový úvěr, budou žáci měšťanky platit školné 180 Kč ročně. (Tím si však obec způsobila dlouholeté problémy s financováním provozu školy, protože ostatní obce si rozhodnutí vyložily tak, že škola je zcela v režii Křtin, včetně nákladů na provoz, a odmítaly se na financování provozu jakkoli podílet.)

Zastupitele tlačil čas. Každý rok přibyla další třída a ve školním roce 1922/23 už musela třetí třída měšťanky sídlit v bývalé hospodě u Vaňků v Chaloupkách (dnes Packovi), protože okresní správa nepovolila otevření dvou tříd v Staré škole v Hoře.

Rozhodnutím z 3. března 1923 byl projekt zjednodušen: převlékárna zrušena, jakožto zbytečná, dívčí záchodky přesunuty do 1. patra a podobně.

Na 7. května 1923 nařídila okresní politická správa komisionální jednání ve Křtinách a to na půl jedenáctou (snad aby mohli výsledek jednání zajist v poledne u Farlíků). Záměr byl úředně schválen a 19. května bylo vypsáno výběrové řízení na zhotovitele. Obsáhlé čtyřstránkové zadání velmi podrobně specifikovalo jednadvacet požadavků obce, včetně závazného termínu dokončení: 15. září 1923 (na vlastní stavbu zbyly tak jen tři měsíce). Dojde-li k prodlení, zaplatí stavitel penále 50 Kč za každý další den. „*Jen v případě generální stávky nebo nepředvídané živelní pohromy penále odpadá.*“ Zadání požadovalo, aby byli na stavbě zaměstnáváni prioritně místní lidé, aby cihly byly nakupovány především v křtinské cihelně, aby písek pocházel především „z *Upců*“ (z Obcí u Ochoze) nebo z Rudice, a tak dále, a tak dále. Myslelo se na všechno, nicméně pozdějším tahanicím se stavitelem Horákem, který zakázku nakonec získal, to stejně nezabránilo.

Zájemci byli čtyři: autor projektu Zukal, dále Josef Horák ze Žabovřesk, Ferdinand Veselý ze Sloupu a Jan Vaněk z Kr. pole. Překvapivá byla zejména účast sloupského hospodského Veselého, kterého proslavila v roce 1920 epidemie vztekliny, jež vypukla přímo v jeho hospodě a ochromila celý Sloup. Sám musel i s dcerou na léčení. Stavitelem, pokud známo, nebyl.

Dne 10. června byl vybrán stavitel Horák, s nejvyšší (!) nabídkovou cenou 284 531,99 Kč. Neprodleně byly vyhlášeny předčasné prázdniny a dne 12. června výstavba započala. Neprobíhala hladce a požadovaný termín dokončení samozřejmě splněn nebyl. Přesto bylo 24. září zahájeno vyučování, ačkoli teprve v průběhu října a listopadu se řešila kolaudace, nedodělky a úprava okolí školy. Během zimy komplikovalo výuku vlhké zdivo. Dohady se stavitelem Horákem, který se mezitím oženil se starostovou dcerou, táhly se ještě v roce 1924. Přesto šlo o úctyhodný stavitelský výkon.

Již 12. srpna 1923 bylo rozhodnuto o zrušení zděného plotu kolem školy a jeho náhradě živým plotem (splněno bylo až o půl století později).

Křtinská měšťanka slaví letos 103 let, její přístavba rovnou stovku. Před sto lety vyšli také z měšťanky první absolventi: 14 hochů a 11 děvčat.

Petr Švenda, kronikář

Hasičská pouť Křtiny 2023

V neděli 30. dubna se sešli hasiči a jejich příznivci na tradiční hasičské pouti, aby společně oslavili svátek svého patrona, svatého Floriána.

Zase po roce se sešli dobrovolní hasiči z Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina, aby v křtinském barokním chrámu Jména Panny Marie pradávňý svátek oslavili poutí.

Již 20. hasičská pouť k Panně Marii Křtinské začala tradičním slavnostním průvodem od koupaliště ke kostelu, vedena roztleskávačkami Pompons z Tanečního klubu Mirka z Brna-Obřan a dechovou hudbou Sivická kapela, následovanou více, než 250-ti hasiči v historických a vycházkových stejnokrojích ze dvaatřiceti hasičských jednot a jejich příznivců, včetně zástupců hasičských sborů ze Slovenska. Je to největší pravidelné setkání hasičů na jižní Moravě, které zaslouženě získalo status **Krajské hasičské pouti Jihomoravského kraje** a konalo se pod záštitou hejtmana JMK Mgr. Jana Grolicha. Závěr průvodu tvořilo více, než 40 hasičských vozidel. Za doprovodu zvonů vstoupila četa praporečnicků do chrámu, kde byla sloužena mše za živé a zemřelé hasiče. Hlavním celebrantem byl R. D. Pavel Rostislav Novotný, duchovní pro hasiče v rámci brněnské diecéze.

Po bohoslužbě následoval na náměstí bohatý program s ukázkami zásahů historické i moderní hasičské techniky. Nejprve proběhlo požehnání nového praporu dobrovolných hasičů z SDH Rozseč, dále pak požehnání techniky a to repasované DS-16 z SDH Křtiny z roku 1957.

Následovaly zdravice hostů, kde promluvil zejména hejtman Jihomoravského kraje, Mgr. Jan Grolich, krajský ředitel HZS Jihomoravského kraje, plk. Ing. Jiří Pelikán, senátorka Ing. Jaromíra Vítková a Vladimír Považan, člen rady historie CTIF a DPO SK z DHZ Kremnica.

Pro četné diváky byly připraveny ukázky zásahu na hořící domeček za pomoci historické koněspřežní stříkačky od SDH Hostěnice. Své umění předvedli mladí hasiči z SDH Bukovina při stříkání z džberových stříkaček na cíl. Odnesli si na památku pamětní pohár. Na závěr diváci shlédli ukázkou spolupráce jednotek SDH Rudice a SZS Morava (speleologická záchranná služba) Stanice Morava, kteří předvedli, jak spolupracují při záchraně osob v podzemí. V naší republice se jedná o ojedinělý příklad takové spolupráce. Také na náměstí byl vystaven technický zásahový automobil HZS Blansko, kde si mohli přítomní prohlédnout jeho výbavu s odborným komentářem

členů HZS. A na náměstí před kostelem se nacházela výstavka jednotlivých dochovaných kusů historické techniky, o jejichž údržbu se starají členové zúčastněných sborů.

O pitný režim, včetně naplnění žaludků účastníků pouti, se kromě místních restaurací starali hasiči z SDH Bukovina se svým gulášem z polní kuchyně, či masem z grilu. Cigárka z udirny restaurace U Farlíků, v níž bylo hlavní zázemí hladových a žíznivých účastníků pouti, chutnala výborně.

Pro děti byl připraven stánek s *Hasíkem* z Blanska. Děti si zde vyzkoušely hasičské dovednosti. První pomoc zajišťovali hasiči z SDH Babice nad Svitavou, ale letos neměli téměř žádnou práci.

Na ploše u kostela stál také stánek organizace *Popálky*, jejíž členové pomáhají lidem, postiženým popáleninami. Odpolední program ukončila unikátní křtinská zvonohra s 33 zvony, největší v Evropě, a pak už následovalo závěrečné pozvání na 21. hasičskou pouť, opět v tradičním termínu, poslední dubnovou nedělí, tedy **28. dubna 2024**.

Organizaci celé slavnosti zajišťovali: Farnost Křtiny, Městys Křtiny, SDH Křtiny, SDH Bukovina, SDH Habrůvka a SDH Babice n/Svit. Všem organizátorům tohoto hasičského svátku patří dík.

Petr Matuška

TRÍDĚNÝ ODPAD JAK NA TO?

Tento dvojlist je určen k vyjmutí ze Zpravodaje, protože obsahuje důležitá pravidla pro třídění komunálního odpadu a pravidla pro organizaci jeho odvozu, která se vám mohou hodit i později.

KOMUNÁLNÍ ODPAD

ČERNÁ plastová popelnice nebo **ČERNÝ** domovní plastový kontejner.

Patří sem:

- maso a kosti,
- sáčky z vysavače,
- smetky a popel,
- hygienické pomůcky,
- běžné žárovky,
- čisticí utěrky a houby,
- keramika a porcelán,
- trus zvířat,
- silně znečištěné a mastné obaly bez nebezpečných látek.

✗ Nepatří sem:

- úsporné žárovky a zářivky,
- stavební odpad,
- vyřazená elektronika,
- papír,
- plast,
- sklo,
- bio odpad,
- kovy.

Svoz popelnic i kontejnerů **1x za 14 dní**, vždy v sudou středu.

PLASTY

ŽLUTÁ plastová popelnice nebo **ŽLUTÝ** domovní plastový kontejner.

Patří sem:

- sešlápnuté PET lahve,
- sáčky, tašky, fólie,
- plastové obaly od potravin,
- plastové obaly od drogerie,
- CD a DVD disky,
- nápojové kartony,
- obaly od mléka a nápojů,
- strečové fólie
- plechovky od nápojů.

✗ Nepatří sem:

- linoleum,
- PVC,
- pryžové výrobky,
- molitan,
- videokazety,
- obaly od olejů,
- obaly silně znečištěné zbytky jídla,
- obaly od nebezpečných látek.

Svoz domácích popelnic **1x za měsíc**, v roce 2023 **ve středu**, dle tohoto rozpisu:

21. června, 19. července, 16. srpna, 13. září, 11. října,

8. listopadu, 6. prosince.

Obecní kontejnery: každé liché úterý.

PAPÍR

MODRÁ plastová popelnice nebo **MODRÝ** domovní plastový kontejner.

Patří sem:

- noviny a časopisy,
- reklamní letáky,
- knihy, brožury a katalogy,
- kancelářský a balicí papír,
- čisté papírové obaly,
- karton a lepenka.

✗ Nepatří sem:

- znečištěný a mastný papír,
- voskovaný papír,
- papírové kapesníky a ubrousky,
- pauzovací papír a kopírák,
- pořadače s kovovými prvky,
- kartony od vajec,
- tapety.

Svoz domácích popelnic **1x za měsíc**, v roce 2023 **v úterý**, dle tohoto rozpisu:

**20. června, 18. července, 15. srpna, 12. září, 10. října,
7. listopadu, 5. prosince.**

Obecní kontejnery: každé liché úterý.

BIOODPAD

HNĚDÁ plastová popelnice nebo domovní **HNĚDÝ** plastový kontejner.

Patří sem:

- zbytky jídel rostlinného původu,
- zbytky ovoce a zeleniny,
- zbytky pečiva,
- kávová sedlina včetně filtrů,
- čajové sáčky,
- květiny v květináčích
včetně hlíny,
- listí, seno, sláma, piliny, hobliny,
- skořápky od vajec a ořechů.

✗ Nepatří sem:

- maso, oleje, tuky, cigarety,
- letáky a noviny, vlhčené ubrousky,
- toaletní papír,
- fritovací olej,
- jednorázové pleny,
- uhynulá zvířata,
- zbytky masa, kostí, kůže,
- trus zvířat, zvířecí srst,
- popel.

Svoz **1x za týden, v pondělí**.

ELEKTRO A BATERIE

Objemné elektrospotřebiče po domluvě na sběrném místě za úřadem Městysu.
Drobnou elektroniku do červeného kontejneru na horním parkovišti u obchodu.
Tužkové a knoflíkové baterie do kontejneru ve vestibulu úřadu.

Patří sem:

- domácí elektrospotřebiče
(kompletní),
- tužkové a knoflíkové baterie.

✗ Nepatří sem:

- úsporné žárovky a zářivky,
- nekompletní elektro zařízení.

SKLO

ZELENÁ plastová popelnice nebo **ZELENÝ** plastový kontejner.

Patří sem:

- bílé a barevné obalové sklo,
- láhve od nápojů bez kovových a plastových uzávěrů,
- flakony,
- zavařovací sklenice,
- tabulové sklo.

✗ Nepatří sem:

- porcelán, keramika,
- drátěné sklo,
- zrcadla,
- varné sklo,
- zářivky a výbojky,
- televizní obrazovky,
- PC monitory,
- automobilová skla.

Svoz 1x za 14 dní, v lichý pátek.

OBJEMNÝ ODPAD **zpłatněný**

Ukládáme **po domluvě** na sběrném místě za ÚM.

Patří sem:

- čalouněný nábytek,
- koberce, matrace,
- keramika, porcelán,
- zahradní nábytek,
- linoleum, tvrdé plasty,
- sudy, kbelíky.

✗ Nepatří sem:

- elektro zařízení,
- kovy,
- pneumatiky,
- stavební odpad,
- sklo,
- nebezpečný odpad.

OBJEMNÝ ODPAD **bezplatně**

Ukládáme **po domluvě** na sběrném místě za ÚM.

Patří sem:

- kovy,
- objemné elektrospotřebiče.

✗ Nepatří sem:

- ostatní odpad.

STAVEBNÍ ODPAD

Likvidaci tohoto odpadu si občané zajišťují sami.

Patří sem:

- cihly, tvárnice, beton,
- dlaždice, obklady,
- porcelán, keramika,
- zbytky stavebních hmot,
- kamenivo, sádkarton, sádra.

✗ Nepatří sem:

- azbest, tér a térový papír,
- kanadská šindel,
- kabely, dráty,
- dřevo, papír, plast,
- izolace, skelná vata, fólie,
- lepidla.

TEXTIL

Ukládáme do speciálního kontejneru mezi Úřadem městysu a řeznictvím.

Patří sem:

- vyřazené oblečení,
- párová obuv,
- prostěradla, povlečení,
- záclony, závěsy,
- plyšové hračky.

✗ Nepatří sem:

- špinavý a vlhký textil,
- nepárová obuv,
- jakýkoliv jiný odpad.

JEDLÉ OLEJE A TUKY

Ukládáme do označené plastové nádoby před sběrným místem za ÚM.

Patří sem:

- zbytky rostlinného oleje,
- použitý olej na smažení a fritování,
- ztužené jedlé tuky.

✗ Nepatří sem:

- motorový olej,
- technické oleje, maziva a kapaliny.

NEBEZPEČNÝ ODPAD

Svoz: 2 x ročně, termín bývá včas zveřejněn.

Patří sem:

- motorový olej, barvy, lepidla,
- rozpouštědla, kyseliny,
- obaly od nebezpečných látek,
- pesticidy a jiné agrochemikálie,
- odpady obsahující dehet.

✗ Nepatří sem:

- jedlé tuky a oleje,
- výbušniny,
- radioaktivní materiály,
- léky.

Každá domácnost ukládá směsný odpad, plast a papír do vlastních domovních popelnic, případně domovních kontejnerů. Pro domácnosti je zajištěn pravidelný svoz, a to směsný odpad 1x za 14 dní, u plastů a papíru je to 1x za měsíc. Tříděný odpad můžeme také ukládat do **obecních barevných plastových kontejnerů a popelnic**, které se nacházejí na 11 místech obce. Celkem je rozmístěno 33 plastových kontejnerů a 7 plastových popelnic a jejich svoz probíhá v jiných termínech (plasty a papír v liché úterý).

Sběrné místo za obecním úřadem lze pro ukládání tříděného odpadu využít pouze po telefonické domluvě: **pan Jančík, mob: 724 739 550**. Sběrné místo je určeno pro ukládání především objemného odpadu, (nábytek, matrace), ale můžete zde ukládat také elektrospotřebiče, železo, pneumatiky (zpoplatněné) a podobně.

Zpracoval Jaroslav Gregor
(grafická úprava dvojlistu: redakce)

Hejtnan Grolich

Sivická

Dříve

Dnes

***Kdyby tihle borci přijeli už o svatodušním pondělí 27. května 1844,
nemusel nám sfajrovat celý kostel.***

Sokol letí nad řekou Jihlavou

Prší, je sobotní ráno 13. května, a ze Křtin odjíždí autobus plný turistů, malých i velkých, těch pohodových i těch zdatných, připravených zdatit vícero kilometrů putováním podél řeky Jihlavy.

Prvním probuzením sokolského výletu je exkurze v jaderné elektrárně Dukovany. Nutno uznat, že zde jsou na návštěvy (hlavně na ty váhavé, či na odpůrce jádra) dokonale připraveni. Velký kinosál, kde každý obdrží virtuální brýle a rázem je – slovem doprovázen – přímo u jaderného reaktoru. Všude ticho, žádný kouř, obrovský velín, personálu poskrovnu, neviditelná energie odchází, a 1/5 obyvatel Česka díky tomu svítí, topí, peče. Pro laika úžasné a nepochopitelné. Jak nám bylo sděleno, v jaderném reaktoru se štěpnou reakcí z obohaceného uranu uvolní jen 8% jeho energie, kdežto při jaderném výbuchu – to zamrazí – přes 60%.

Odcházíme z Dukovan a dešť, navzdory předpovědi počasí, ustal. Vystupujeme z autobusu u Mohelnského mlýna, z Dalešické přehrady vypouštějí vodu a řeka Jihlava mohutní. Pěkné to na pohled, ztížené na putování. Ne všude lze podél řeky projít. Proto volíme trasu po červené.

Je sice dále od břehu, ale zato ty vyhlídky! O jedné vyhlídce, Velké skále, se dá říci, že pohled ze skály na meandrující řeku je dechberoucí podívaná. Naštěstí křtinským Sokolům zas tak něco dechu neubere, jen hlavou prolétlo nám: „... země Česká domov můj ...“.

Mimochodem: poděkování patří těm stovkám českých turistů, kteří znalecky a obětavě značí turistické trasy, v rozsahu, kterému v Evropě není rovno – alespoň v něčem jsme na špici.

Pochod končí po 11 km (mnozí kroky přidali) v Biskoupkách. Je půl čtvrté a jak dále: technický div jsme shlédli, sportovní výkon máme za sebou, co tak trochu historie?

Malá odbočka, a jsme v Dolních Kounicích, s okouzující zříceninou kláštera premonstrátů Rosa Coeli (Růže Nebeská) z 12. století. V jednom letáčku o klášteře stojí: „Jen pár minut návštěvy stačí k tomu, aby se vám vylepšila nálada“. Můžeme potvrdit, naprostá nádhera. Většina z nás tu ještě nebyla a je pro nás překvapením, že něco takového máme u nás na Moravě a ne někde v Anglii.

A co jsme nestihli? Účastníkům výletů jsme přislíbili zakončit putování v Dalešickém pivovaře se zaslouženým pivním mokem a pohledem (či výstupem?) na komín.

Bohužel, v tu sobotu se v pivovaru odehrávaly tři svatby, bez přístupu veřejnosti, a úplně stejné to bylo v Biskoupkách: v Čarodějnickém dvoře prostřená svatební hostina, a my o kousek dále u venkovního stánku buřtíka s hořčicí – čímž se mnohým omlouváme.

Přemek Horek

Sokol, to je především mládí. Rezervoár křtinské budoucnosti.

Zájezd STP na Chodsko

Stalo se už tradicí, že STP pořádá každoročně na jaře vícedenní zájezd. Tentokrát byly ve dnech 11.-13. května 2023, naším hlavním cílem Klatovy a Chodsko.

Naše první zastávka na cestě do Klatov byl zámek Hluboká. Z parkoviště na zámek je to pořádný kopec, který dal mnohým z nás pěkně zabrat. Odměnou ale byla překrásná zahrada a skvost mezi českými zámky. Na místě dnešního zámku byl původně ve 13. století vystavěn hrad Fronburg. Až v šestnáctém století nechali gotický hrad přestavět na renesanční zámek pánové z Hradce. Dnešní podobu pak zámek získal díky Janu Adolfu II. ze Schwarzenbergu, který nechal zámek na počátku 19. století strhnout a vystavěl sídlo ve stylu tudorovské gotiky. Zámek nás nadchl bohatě zdobenými dřevorezbami z ušlechtilých druhů dřeva.

Z Hluboké jsme odjeli do Klatov, kde jsme se ubytovali. Ještě jsme si prohlédli náměstí s Černou věží a historické okolí. První zmínka o Klatovech pochází z poloviny 13. století. O Klatovech se říká, že je to brána Šumavy, a taky je to město karafiátů. Ty tady byly vyšlechtěny a získaly mnoho mezinárodních uznání. Karafiáty však ještě, bohužel, nekvetly.

Druhý den jsme po snídani odjeli do Kolovče, do Muzea řemesel a techniky. Majitel pan Volf nám nejprve ukázal, jak se vyrábí keramika na hrnčířském kruhu. Pak jsme si prohlédli více než 7000 exponátů, které jsou umístěny do 67 kompletních dílen a živností např. řeznictví, kolářství, kadeřnictví, bednářství, ordinace dentisty, učebna ve škole atd. Raritou je kolovečský mlýn k přemílání starých bab na mladá děvčata. Návštěvu jsme zakončili nákupem různých keramických výrobků.

Naše cesta pak vedla do hradu a zámku v Horšovském Týně. Tady jsme si prohlédli zázemí hradu, a to staré kuchyně. Hrad je obklopen rozsáhlým parkem v přírodně-krajinářském slohu.

Po obědě v Horšovském Týně jsme odjeli do Postřekova.

Místní muzeum chodských krojů je zatím umístěno ve stíněných podmínkách. Otevřelo se jen zásluhou dvou místních švadlen. Výklad jedné z nich, paní Burešové, nás všechny nadchl a chytil za srdce. Dozvěděli jsme se toho hodně o krojích, o které s láskou pečují, i o starých chodských zvycích, které udržují do dnešní doby. Snad se těmto nadšeným ženám podaří získat větší prostory, které mají přislíbeny. Za to, s jakým nadšením, láskou a zadarmo se o kroje starají, si to zaslouží.

Druhý den jsme zakončili prohlídkou náměstí v Domažlicích, které jsou centrem Chodska. Náměstí je obdélníkovitého tvaru, lemované je renesančními a gotickými domy s podloubím, ve spodní části zakončené Dolejší bránou. Vévodí mu nakloněná věž kruhového půdorysu.

Poslední třetí den jsme po snídani opustili hotel a jednotlivé skupiny navštívily v Klatovech to, co je zajímalo a co nestihly první den. Někteří si prohlédli barokní lékárnu se zajímavým výkladem, jiní navštívili klatovské katakomby. Pár nadšenců zdolalo 226 schodů na Černou věž, aby se pokochali krásou šumavského podhůří.

Třídenní výlet jsme zakončili prohlídkou vodního hradu Švihov. Gotický hrad byl postaven ve 14. století a je velmi oblíben filmáři. Natáčela se tu např. jedna z nejoblíbenějších pohádek, Tři oříšky pro Popelku.

Výlet se vydařil, poznali jsme další část naší krásné země. A i počasí nám celkem přálo, nezmokli jsme, i když mohlo být trochu tepleji.

Marie Kleskeňová

Barokní lékárna v Klatovech

Klatovské náměstí

*Kolovečský mlýn na baby
(včetně návodu k použití)*

STP na Švihově

Křtinský šachový turnaj

Na Bílou sobotu, 8. dubna 2023, se ve Spolkovém domě uskutečnil 18. ročník Křtinského šachového turnaje. Turnaj se odehrál za hojně účasti 36 šachistů, v přátelské a sportovní atmosféře. Za to budiž dík všem účastníkům.

První místo získal velký favorit, šachový velmistr Radek Kalod. Tento bývalý reprezentant ČR potvrdil svoji šachovou sílu a s přehledem si poradil s nevděčnou rolí favorita. Tři remízy z devíti partií svědčí o tom, že cesta k vítězství nebyla jednoduchá a předem daná. Druhé místo získal zkušený a silný borec brněnské Lokomotivy Eduard Meduna mladší. Třetí místo po pěkném výkonu získal Roman Moc z ASK Blansko. Z místních se nejlépe umístil Vít'a Crhonek, na 13. místě.

Marek Rada

Šachový turnaj, to není jen tiché rozjímání. Někdy to bývá i pořádná legrace.

Krajem Karla Jaromíra Erbena

Rok se s rokem sešel a v sobotu 17. června se cestovatelé ze Křtin vydali na další ze svých výletů pořádaných obcí.

Výlet to byl pěkný a vydařený, a jak už to u takových pěkných a vydařených výletů bývá, měl svůj začátek plný očekávání, zdárný průběh a vydařený konec, okořeněný kapkou nostalgie, že něco pěkného končí, a dvěma kapkami naděje, že příště výletníky čeká opět něco náramného.

Podtitul výletu Krajem Karla Jaromíra Erbena se nakonec ukázal být tak trochu zavádějící. Směr vytyčil přesně, ale náplň byla mnohem a mnohem bohatší. Vždy jsem obdivovala osoby trpící zápalem, ne tím tělesným nebo duševním, ale zápalem pro věc. A po stopách těch, kteří trpí zápalem pro věc, vedly i kroky výletníků.

Prostřednictvím knížky *Na sever od Zambezi* jsem měla asi poprvé jako dítě možnost setkat se s doktorem Emilem Holubem. Barvitě líčení jeho afrických dobrodružství si pamatuji dodnes a dodnes si pamatuji i touhu vidět Viktoriiny vodopády na vlastní oči. Rodák z Holic byl bezesporu jedním z těch zapálených, my jsme měli možnost se o tom přesvědčit v muzeu v Holicích, které vzniklo na jeho počest.

Zato v nedalekých Hořicích je část expozic tamního muzea věnována místní kamenosochařské tradici, ostatně i celé Hořice a okolí jsou jednou velkou galerií děl studentů a vyučujících místní sochařské školy i účastníků nesčetných symposií, která se zde konají. Zkrátka otisk umělcovy ruky, která hoří tvůrčím zápalem, zde naleznete na každém kroku.

Poctou těm, kteří ve svém zápalu v boji za svobodu neváhali položit vlastní život nebo si alespoň projít nemalými útrapami je Masarykova věž samostatnosti, která je jednou z hořických dominant.

Na Byšičkách uprostřed hřbitova obehnaného kamennou zídou stojí kostelík s předlouhou historií. Ves Byšice, jejíž byl součástí, zanikla již dávno. Na mírném návrší obehnaném jen poli, loukami a sady tak jen máloco ruší klid předků, mezi nimiž odpočívají spisovatelka Leontina Mašinová, hudební skladatel Karel Moor nebo spisovatel a cestovatel Radim Kalfus. Říká se, že právě sem Karel Jaromír Erben umístil děj své balady Svatební košile. U rybníka pod návrším stojí Erbenův dub. Je vidět, že genius loci tohoto místa ty zapálené přímo přitahuje.

Den výletníci zakončili trošku nezvykle, ale o to příjemněji, návštěvou obce Kruh. Nejen, že pan starosta Kruhu sám obec představil a výletníky provedl, na programu byla i návštěva zahradnictví Kruh a zlatým hřebem návštěvy bylo příjemné posezení s občerstvením v místní hospůdce. U starostů se nejspíš zápal očekává, ale organizace tak krásného přivítání a návštěvy, to je přímo požár.

Azyl před noční tmou a chladem cestovatelé našli v Penzionu Trautenberk - útulném místě, s klidnou atmosférou. Pokud to není zápal, tak je to určitě velká porce lásky, díky které majitelé dokázali vykouzlit tak příjemné místo.

V neděli ráno na výletníky čeká hrad Pecka, který byl nejprve gotickým hradem, následně renesančním zámkem a po požáru (skutečném) hradní zříceninou. K jeho nejznámějším majitelům a obyvatelům patřil Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic - pravý renesanční člověk - spisovatel, skladatel, cestovatel, hudebník.

Na návštěvníky Pecky čeká odměna v podobě toho nejzapálenějšího pana průvodce. Pecka je zkrátka pecka!

Klenotnice drahých kamenů v Nové Pace nabízí návštěvníkům hned několik zajímavých expozic. Zažít lze pravou Cestu do pravěku, kdy expozicí procházíte proti směru prohlídky a stejně jako chlapci ve filmu cestujete hlouběji a hlouběji do minulosti. Nakonec ale musíte zpátky, do dnešní Nové Paky.

Poslední zastávkou se stává městečko Miletín, zde výletníci své putování završí návštěvou rodného domu Karla Jaromíra Erbena. I zde v minulosti se zápalem pro věc řádl rozsáhlý požár, jemuž padla za oběť valná část městečka, včetně původního domu Erbenových. Starousedlíci městečko znovu vystavěli, ale tentokrát již stavěli z kamene. Ještě před velkým požárem zde své dětství strávil malý Karel Jaromír. Poněkud neduživému dítku dělá dobře pobyt na čerstvém podhorském povětří. Při svých toulkách krajem poslouchá lidová vyprávění a písně, která si začíná zaznamenávat, tato jeho záliba přechází v celoživotní vášň. Výletníci mají štěstí i pan průvodce v rodném domku vypráví o Karlu Jaromírovi i Miletíně velmi poutavě a s nadšením.

Nezbytnou součástí tohoto výletu je nákup místních specialit v podobě perníkových modlitbiček z Miletína a Hořických trubiček.

Výletníky opět doprovázel pan doktor Pros, svým zápalem pro cestování po naší vlasti je známý, a jako obvykle naplánoval velmi zajímavý a nabitý program. Také pan řidič bravurně zvládl všechny záležitosti, které si na něj skupina křtinských výletníků vymyslela.

Když už se putovalo krajem Karla Jaromíra Erbena, nezbyvá než zakončit stylově: „Zazvonil zvonec a pohádky je konec.“

Anita Ruby

To hnědé a pobořené za našimi zády sluje Pecka.

Hořice, to nejsou jen slavné trubičky, ale hlavně pískovec a sochy...

*... a také nedokončená Masarykova rozhledna.
Chvilku nám uvnitř trvalo, než jsme zjistili, že jde o pietní místo. Padlým se omlouváme.*

*Byšička.
Tady někde ztratil prý Erben svatební košili.
Žel, ani my jsme ji nenašli.*

*Pension Trautenberk.
Tady prý budeme bydlet.
Předtím nás však čeká Kruh.*

Starostové Kruhu a Křtín před kružskou dominantou. K neroznání.

Tak tohle jim fakt závidíme.

Točíme se v Kruhu.

Chloubka kružských hasičů.

*„Tá Kružská hospoda, je pěkně stavěná.“
Kružané se nám v ní vzorně věnovali až do večera.*

*Ranní odjezd z pensionu Trautenberk v Rovnáčově, nedaleko Staré Paky.
Náš příští cíl: hrad Pecka.*

*Více takových průvodců,
jako má hrad Pecka.*

*Tohle jsme na hradě našli. Že nevíte, co to je?
Je to sice čirá náhoda, ale odpověď najdete ve fejetonu.*

Skaut Křtiny na jaře

S příchodem jara nastal čas poměřování sil se skautskými družinami odjinud. V březnu se totiž uskutečnil jubilejní 30. ročník skautského závodu „Junácký Slunovrat“ ve Slavkově, kterého se každý rok účastníme. Na akci se z našeho střediska vypravilo hned 5 hlídek dětí. Na závodě mezi sebou soupeřilo 34 družinek, tj. přibližně 7 v každé kategorii. Naše hlídky se v každé soutěžní kategorii (s výjimkou benjamínků) umístily na bedně! Hlídka světlušek dosáhla skvělého 3. místa, hlídce skautek se také podařilo umístit na 3. příčce, hlídka skautů dosáhla 2. místa a hlídka vlčat vybojovala 1. místo!

Naši skauti a skautky se také zúčastnili okresního kola Svojsíkova závodu, kde se skautské družiny umístily na 4. a 7. místě, zatímco družiny skautek dosáhly 4. a 5. místa. Takhle umístění jim sice nezajistila postup do kola krajského, ale i tak nás vzorně reprezentovali.

Kromě závodění se mladší členové vydali vyčistit část údolí křtinského potoka od odpadků. Takhle činnost má u nás dlouholetou tradici, a i když to vypadalo, že bude celou dobu pršet, nakonec se vyčáslilo a mohli jsme na tradici navázat i letos.

V květnu čekalo skauty a skautky Národní skautské Jamboree, tedy setkání skautů a skautek z celé republiky. Všech asi 5000 účastníků se potkalo u Hradce Králové. Byl pro ně připraven bohatý program, v rámci kterého se učili novým dovednostem, hráli různé hry, seznamovali se s ostatními účastníky a každý večer se těšili na koncerty.

Na konci června s pomocí rodičů postavíme skautský tábor opět na louce u Zbraslavce. Děti zde o prázdninách určitě zažijí mnohá dobrodružství.

Zbyněk Drápela mladší, Jiří Jelínek a Vítězslav Hložánek

Čištění potoka

Svojsíkův závod

Národní skautské Jamboree - účastníci z Blanenska

Junácký slunovrat

ZAPIŠTE SI

Rozpis zubní pohotovosti červenec - říjen

Červenec

1.7.	MUDr. Roubalová Veronika, Černá Hora , Zdrav. středisko	723 184 842
2.7.	Dr. Giryeva Halyna, Boskovice , Lidická 8	734 231 261
5.7.	MUDr. Grenarová Marie, Blansko , Vodní 5B	724 081 182
6.7.	MUDr. Ševčíková Radomíra, Poliklinika Blansko , Sadová 33	516 488 454
8.7.	MUDr. Hanáková Jitka, Blansko , Pražská 2394/1b	516 418 788
9.7.	MUDr. Havlová Petra, Blansko , Pražská 2394/1b	721 425 074
15.7.	MUDr. Hošáková Kateřina, Adamov , U Kostela 4	516 446 428
16.7.	MUDr. Nečasová Lucie, Blansko , ZŠ TGM, Rodkovského 2	607 812 963
22.7.	MUDr. Ševčík Štěpán, Poliklinika Blansko , Sadová 33	516 488 454
23.7.	MUDr. Jaklová Eva, Boskovice , Smetanova 24	516 454 046
29.7.	MDDr. Janáč Jiří, Boskovice , Lidická 10	537 021 289
30.7.	MUDr. Ševčík Štěpán, Poliklinika Blansko , Sadová 33	516 488 454

Srpen

5.8.	MUDr. Kupková Jarmila, Poliklinika Blansko , Sadová 33	516 488 457
6.8.	MUDr. Kopáčková Drahomíra, Letovice , A. Krejčího 1a	516 474 369
12.8.	MUDr. Kraml Pavel, Boskovice , Růžové nám. 2458/16	733 644 499
13.8.	MUDr. Kulhánková Emilie, Křtiny , Zdrav. středisko	516 414 291
19.8.	MUDr. Kubínová Eva, Boskovice , Nemocnice Boskovice	516 491 263
20.8.	MDDr. Vrbová (MUDr. Křížová), Knínice u Boskovic , 330	774 844 735
26.8.	MUDr. Jílková Stanislava, Rájec , Ol. Blažka 145	516 410 786
27.8.	MUDr. Kutlíková Tatiana, Boskovice , Růžové náměstí 2345/12	602 882 007

Září

2.9.	MUDr. Loskot Pavel, Svitávka , Hybešova 197	516 471 210
3.9.	MDDr. Hájková Barbora, Blansko , Gellhornova 9	725 332 967
9.9.	MUDr. Mikulášková Miroslava, Letovice , Mánesova 468/2	516 474 488
10.9.	MUDr. Houdková Radka, Blansko , Pražská 2394/1b	731 144 155
16.9.	MUDr. Padalík Karel, Boskovice , Nemocnice Boskovice	516 491 263
17.9.	MUDr. Paděrová Miroslava, Šebetov , 117	516 465 452
23.9.	MUDr. Paulíčková Jarmila, Černá Hora , Zdrav. středisko	725 415 615
24.9.	MUDr. Pernicová Libuše, Boskovice , Růžové nám. 2458/16	774 177 804
28.9.	MUDr. Žilka Vlastimil, Benešov , 19	516 467 313
30.9.	MDDr. Prachařová Iva, Poliklinika Blansko , Sadová 33	725 906 610

Říjen

1.10.	MUDr. Roth Pavel, Ostrov , Zdrav. středisko	516 444 326
7.10.	MDDr. Fojtíková Veronika, Rájec , Zdrav. středisko	516 432 138
8.10.	MUDr. Semrádová Danuše, Sloup , Zemspol, 221	516 435 203
14.10.	MUDr. Řehořek Tomáš, Poliklinika Blansko , Sadová 33	516 488 453
15.10.	MUDr. Řehořek (MUDr. Řehořková), Poliklinika Blansko , Sadová 33	516 488 453
21.10.	MUDr. Sládek Jiří, Velké Opatovice , Mládežnická 492	516 477 319
22.10.	MDDr. Sojková Terezie, Boskovice , Růžové nám. 2458/16	774 710 550
28.10.	MDDr. Soldmann Martin, Lomnice , Tišnovská 80	549 450 128
29.10.	MUDr. Soldmannová Svatava, Lomnice , Tišnovská 80	549 450 128

Mimo výše uvedenou dobu je služba zajištěna v Brně, Úrazová nemocnice, Ponávka 6, tel. +420 545 538 111, a to ve všední dny od 18.00 hodin do 24.00 hodin. O sobotách, nedělích a svátcích od 8:00 do 20:00.

Hode bele, hode bodó!

Letos se opět uskuteční tradiční Křtinské hody,
a to v sobotu 12. srpna.

Srdečně zvou a těší se na Vás stárci a stárky z křtinské chasy.
Křtinská chasa

Program Křtinských hodů 2023:

Neděle 6. srpna

- 13:00 Zvaní na místních občanů
- ochutnávka hodového vína
z Vinařství Mühleberger v Jaroslavicích

Pátek 11. srpna

- 18:30 Ruční stavění máje

Sobota 12. srpna

- 10:00 Hodová mše svatá
13:00 Krojovaný průvod obcí a vyvádění stárek
17:30 Slavnostní příchod průvodu pod máju
- Předávání hodového práva
- Pásmo hodových tanců
19:00 Hodová veselice na náměstí
- k tanci a poslechu hraje Podboranka a Cimbálová muzika Pecka
21:30 Pásmo hodových tanců
23:30 Losování hodnotných cen

Jednotné celodenní vstupné 150 Kč
(dětské vstupné zvýhodněné, krojování vstup zdarma).

Malé srovnání krojů: najdete mezi obrázky tři rozdily?

*Řešení: 1. Naše jsou krásnější, 2. Chodské jsou pro staré baby, 3. Naše nosíme my.
(Zdroj pravého obrázku: výzvědná služba STP - z výletu do Postřekova.)*

Záhada jménem Kryštof Sakl

Vydejte se se mnou na vycházku směrem k Babicím. Tam, kde se babická silnice chystá nahoře opustit les, v místě, zvaném „U Antonička“, je v mlázi, asi sto metrů pod silnicí, ukryt dřevěný kříž (49.2875139N, 16.7236531E). Je připomínkou příběhu, který se na tom místě odehrál před více než 260 lety.

Velká cedule připevněná ke kříži vysvětluje, že v červnu roku 1762 v těchto místech zemřel po pádu s koně křtinský kaplan Kryštof Sakl, vraceje se od nemocného z Babic (domů na křtinskou faru). V té době patřily Babice, stejně jako jedenáct dalších obcí do farnosti křtinské. Proto tam křtinský kaplan pravidelně zajížděl. Popsaná tragedie byla prý jedním z důvodů, proč došlo v následujícím roce 1763 k obnovení samostatné babické farnosti. Křtinským kněžím tak odpadla náročná povinnost docházet nebo dojíždět za věřícími do Babic, Kanic, Řícmanic, Josefova a Adamova.

Až potud jde o příběh sice tragický, ale velmi uvěřitelný a není proto důvod jej zpochybňovat. Přesto se zvědavému poutníku honí myslí všetečné otázky: Kdy přesně se to stalo? Cedule hovoří pouze o červnu 1762. Proč není přesnější?

Tragická smrt druhého nejvyššího hodnostáře křtinské farnosti, to je událost, která jistě bude v matrice zemřelých popsána do nejmenších detailů, nejméně půlstránkovým zápisem. Neměl by tedy být problém přesné datum zjistit.

Jenže křtinská matrika zemřelých o tragickém skonu kaplana Sakla mlčí. Nu, dobrá, třeba to byla taková událost, že jej pochovali přímo v domovském zábrdovickém klášteři, u kostela Svaté Kunhuty, a je proto zapsán v zábrdovické matrice zemřelých. Ale ani tam o něm není zmínka.

A to už je dostatečný důvod, abychom si položili klíčovou otázku: existoval vůbec Kryštof Sakl? A pokud ano, byl křtinským kaplanem? Zabil-li se při výkonu kněžského povolání a není o tom v matrikách zmínka, jsou otazníky zcela na místě.

Na tyto otázky však křtinské matriky odpověď znají: ano, existoval, a ano, křtinským kaplanem opravdu byl. Jenže.

Událost spadá do vrcholného období rozvoje premonstrátských Křtin. V roce 1750 byla dokončena hrubá stavba kostela, přibývalo poutníků i obyvatel. Správcem křtinské fary byl premonstrát Cajetanus Záviš, který, aby to zvládl, měl k ruce hned dva kaplany, kteří se s ním při výkonu kněžských povinností při křtech, sňatcích a pohřbech vcelku pravidelně střídali. A to až do poloviny února roku 1754, kdy byli oba kaplani nahrazeni jediným. Jmenoval se Christophorus Sackl, někdy psáno Saakl nebo Sagkel, ale většinou jen Christophorus Capellanus, tedy kaplan Kryštof.

Kaplan Kryštof byl učiněný úderník. Snadno zastal nejen práci obou svých předchůdců, ale výrazně ulehčil i farářům Kajetánovi. V následujících letech zvládal ročně kolem 65 křtů, 75 pohřbů a 15 svateb ve všech dvanácti přifařených obcích. Není myslitelné, aby to zvládl pěšky. Cesty do všech přifařených obcí se bez koně absolvovat nedaly. Lze proto předpokládat, že kaplan Kryštof byl také zdatný a zkušený jezdec.

Od podzimu 1757 přibýlo kaplanovi práce. Farář Kajetánovi přestávalo sloužit zdraví a musel běžnou agendu zcela ponechat na kaplanovi. Nakonec, dne 6. června 1758, čtyřiačtyřicetiletý křtinský farář Kajetán Záviš zemřel a byl nahrazen novým farářem, Tomášem Richlikem. Kaplanovi to trochu ulehčilo, ale ve své práci nijak nepolevil. Jeho pracovní úsilí však náhle skončilo koncem září 1758. Naposledy dne 21. září pokřtil Kateřinu Klímovou z Babic. O den později už jakéhosi habrovského starce pohřbíval nový kaplan, Lambertus Klenovský. Tím Kryštofova stopa v křtinských matrikách ze dne na den končí. Že by Kryštof zemřel už cestou ze zmíněného křtu? Myšlenka sice lákavá, ale neobstojí. Je nepravděpodobné, že by byl už pouhý den po tragickém Kryštofově skonu jmenován nový kaplan. Není také pravděpodobné, že by to nebylo zapsáno v matrice zemřelých. Navíc je to o čtyři roky dříve, než tvrdí cedule na kříži. Ale hlavně: o tři dny později se Kryštof objevil živ a zdrav v roli kaplana v městečku Klobouky u Brna. Tam fungoval až do roku 1760, kdy se jeho stopa opět ztrácí, tentokrát definitivně. Patrně byl zase někam přeložen.

Neobstojí ani úvaha, že ten, kdo zemřel u Babic, nebyl kaplan Kryštof, ale někdo z jeho nástupců. V inkriminovaném roce 1762 se ve Křtinách o Kryštofovu práci dělili s farářem Richlikem kooperátor Anselmus Vlach a kaplan Sarcander Scheurer, kteří prokazatelně přečkali celý rok bez úhony. Teprve v roce 1763 farář Richlik zemřel a osazenstvo fary se obměnilo (na místo kooperátora Vlacha nastoupil Karel Ptáček, pozdější dlouholetý křtinský farář).

Jisto je, že pokud opravdu Kryštof Sackl zahynul v roce 1762 v lese u Babic, pak už dávno nebyl křtinským kaplanem a není tedy jasné, co tam vlastně dělal. Dále je velmi pravděpodobné, že nezemřel hned na místě, protože pak by o tom musel být záznam v křtinské matrice. Svému zranění patrně podlehl teprve poté, co byl převezen zpět do svého posledního (neznámého) působiště. V křtinské matrice o něm není zmínka proto, že ve Křtinách už dávno nežil a na Křtinsku ani nezemřel. Kaplanovu stopu jsem ztratil v roce 1760 v Kloboukách a přes veškerou snahu jsem neobjevil jeho další působiště. Teprve tamní matrika by mohla dát jasnější odpověď.

Kaplan Kryštof Sackl tak přes propast staletí zůstává záhadou.

Petr Švenda, kronikář

Použitá literatura: bezpočet jihomoravských matrik 18. století.

TROCHA FILOSOFIE ve Spolkovém domě

Dne 10. června 2023 se ve Spolkovém domě uskutečnila rozprava o Bohu, duchovním vývoji, víře, pravdě a lásce s bývalým pravoslavným knězem Patrikem Antoniem Kokešem. Tím jsme zahájili řetězec rozhovorů s osobnostmi kulturního a společenského života České republiky. Projekt je koncipován tak, aby každý byl co možná nejlíže a mohl kdykoli zasáhnout do samotné rozpravy, aby každý mohl položit otázku. Přítomna je také profesionální kamera, přenos bude zveřejněn na Youtube.

Na 16. září 2023 od 17 hodin je již potvrzen další host - známá profesorka filozofie Anna Hogenová.

Rozhovor se uskuteční opět ve Spolkovém domě ve Křtinách. Rozprava bude pojednávat o tom, jak žít z vlastního pramene.

Tímto Vás srdečně zveme.

Více informací na zivoucizivot@email.cz, nebo na tel: 733 227 744.

Jaroslav Vyhnalík - pořadatel
(pozvánku dodal Petr Kovář)

Lesní škola Otakárek ve Křtinách.

Tohle školní foto se nám poslední do Zpravodaje nevěšlo. Tak alespoň dnes.

O křtinském meči

Byli tři. Hanušův kůň hrábl nervózně kopytem a zařehotal. První, ramenatý a podsaditý hromotluk s koženou čabakou vraženou tak hluboko do čela, že sotva viděl před sebe, mu zastoupil cestu, vyzbrojený dřevorubeckou širočinou. Druhý, trhan s hbitýma očkama a obličejem se stopami po neštovicích, vykukoval zpoza borovice po levé straně s nataženou loveckou kuší, mířící Hanušovým směrem. Třetí byl ještě holobrádek sotva patnáctiletý a v rozřesených rukou třímal dvouhroté vidle. Hanušovi přeběhl mráz po zádech při představě, že mu vidle pronikají skrze kroužkovou košili. Brrr, otrěpal se. Čtyři! Čtvrtého muže s kopím zahlédl periferně za sebou. Takže ho odřízli od únikové cesty. To je šlamastyka, pomyslel si Hanuš.

Den plynul až doposud příjemně unyle. Bratr Těma, veselý premonstrát s baňatým červeným nosem a úctyhodným pupkem, mu tak barvitě vylíčil legendy o zázračně uzdravených, které vyléčil křtinský pramen a síla tamních bylinek, že se rozhodl strávit dva dny před odjezdem zpět do Krumlova návštěvou poutního místa a vyzkoušet léčivé efekty místa na začínající revma a hemoroidy. Zábrdovický opat Heřman k jeho cestě svolil a rovnou ho využil k úkolu předat list s poselstvím o změně majetků Jindřicha z Lipé představené křtinských premonstrátek a hlavně na faru. Cesta byla podle všeho bezpečná a tak mu nevadilo nechat kumpány z družiny v Zábrdovicích a shledat se s nimi pozítří. Ráno jej šafář navedl na cestu: Ze Zábrdovic projel Líšni do Mariánského údolí a dále kupeckou stezkou na Ochoz a Proseč. Kromě rozbahněné stezky v údolí a několika kupeckých vozů, které jely opačným směrem žádné vzrušení nezažil a nuda ho přivedla ke vzpomínkám na zvláštní sen, který se mu v noci zdál. Ve snu přijel na koni na rozcestí, ze kterého vedly tři stezky a na stromě u každé z nich byla nakřivo přibitá dřevěná cedule s umně vyvedeným nápisem. Na první stálo "Pojedeš-li vpravo, pojedeš cestou pohodlnou a zalitou sluncem, na které zahyneš." Na druhé ceduli stálo "Pojedeš-li rovně, pojedeš cestou temnou a křivolakou, ze které se ve zdraví vrátíš." Na třetí ceduli stálo "Pojedeš-li vlevo, čeká tě cesta neznámá, přežiješ a nikdy se nevrátíš". Zvuk odbíjejícího klekání v dálce jej vytrhl ze zasnění. Nechal už za sebou osadu Proseč a zvon zněl z nedalekého křtinského údolí. Příjezd do kláštera měl naplánovaný ještě za světla a pomalu se začínalo smrákat. V duchu se už viděl ve škopku s vodou a žejdlíkem piva v ruce. Práce ve službách říšského maršálka přeci jen přinášela drobná potěšení a hlavně existenční jistoty.

Bude lepší, když půjdeš po dobrém, pane! Přerušil mu myšlenky trhan s kuší, zřejmě velitel nesourodé tlupy. Sesedni z koně! Vezmeme si, co se nám hodí a můžeš pak ve zdraví odejít!, olizoval si vyschlé rty. Hromotluk s sekerou se na něj nejistě podíval a přešlápl na místě. Hanuš zkoumal sebranku pohledem. Tohle nejsou žádné zkušené zbojníci, spíš pár chudáků, kteří chtějí zkusit štěstí, uvažoval. Kdybych bodl koně ostruhami a vrhnul se mimo cestu, střelec stihne zamířit a vystřelit. Taková střela do zad může skončit různě, třeba mezi lopatkami, obratli nebo v ledvině, zahrnul možnost. Taky bych mohl najet přímo na střelce, třeba by ve zmatku chybil, ale mezitím by po mě stihnul seknout hromotluk se sekerou. Taky bych ho mohl

poslechnout a vzdát se... Nakonec se rozhodnul. Dobře, dobře! Není třeba se uchylovat k násilí. Napětí povolilo. Holobrádek hlasitě vydechl úlevou, střelec ještě více vypouklil oči a mlsně se olízl. Hanuš vytasil meč a hodil jej na zem vedle koně. Podrž mi koně, ať můžu slézt!, zahartusil. Štika, chytني koně, ať neuteče! Pokynul střelec hromotlukovi. Ten udělal několik kroků ke koni, a pak se stalo zaraz několik věcí: Když Štika přecházel kolem hlavy koně, chvíli neviděl na Hanuše, ten vyháknul jednu nohu, zapřel se ve druhém třmenu a rychlým pohybem udeřil hromotluka do hlavy krátkým pacátem zakončeným ozubenou hvězdou, který se mu kdoví odkud objevil v ruce. Štika se s překvapeným výrazem sesunul k zemi a Hanuš pokračoval v pohybu padaje za svého koně. Z*urvysyyyn!, zavřískl střelec, zadrncěla tětíva a šipka proletěla těsně nad koňským hřbetem a zasáhla letícího Hanuše pod levou paži, roztrhala kroužky košile a zastavila se mezi Hanušovými žebry. Doražte ho! Doražte ho!, hulákal hystericky střelec, zatímco se klející Hanuš snažil v leže nahmatat svůj odhozený meč. Přiskočil k němu muž s kopím a pokusil se ho přišpendlit k zemi. Hanuš se stihl stočit na bok, hrot kopí sjel po lamelách kožené zbroje a zapíchnul se do země. Hanuš chytil levou rukou dřevec kopí a pravou se naslepo při zemi ohnal mečem, který už se mu podařilo uchopit, a zasáhl muže do kotníku. Muž spadnul na záda a s úpěním se chytil za zraněnou nohu. Holobrádek nejdříve celou scénu pozoroval neschopný pohybu, ale pak se vzpamatoval, zahodil vidle a pelášil pryč, co mu nohy stačily. Na stezce směrem od Křtin se mezi stromy začaly míhat postavy a za chvíli byl již slyšet halas a pokřikování skupiny vesničanů vyzbrojených zemědělským nářadím, kteří se rychle blížili k místu potyčky. Střelec s hbitýma očkama nervózně zamrkal, oblíznul se a pak se vrhnul za holobrádkem, v úprku před blížící se přesilou. Muž s poraněným kotníkem mezitím zmizel pod hustým ostružiním u cesty.

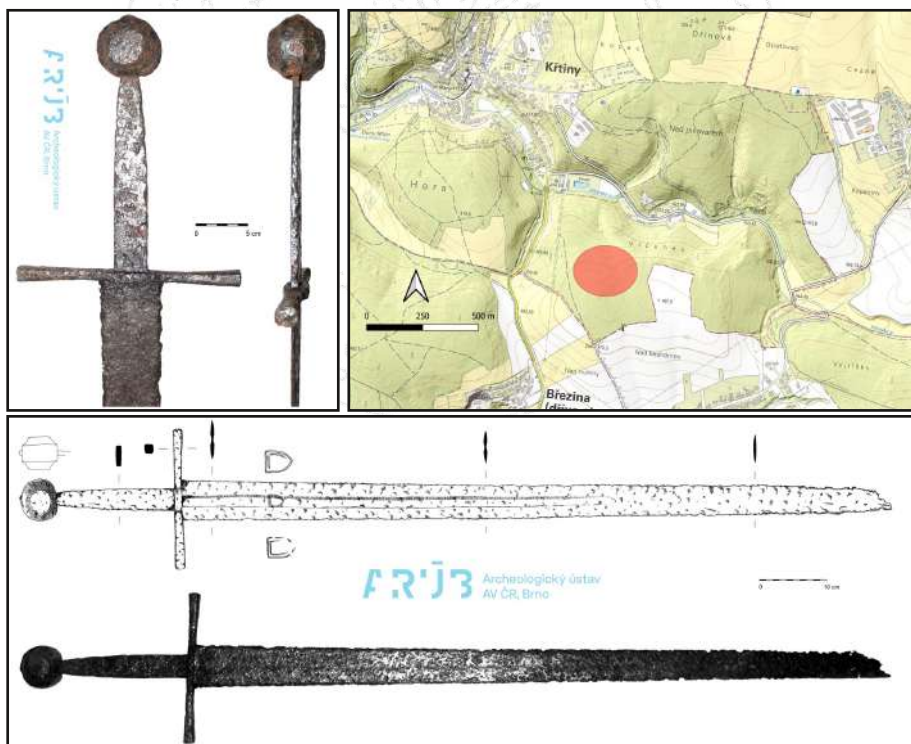
Přepadení. Konstatovala starší žena v pracovní zástěře a řeholnickém čepci, zatímco s rukama v bok hodnotila pohledem celou scénu. Hanuš jen s bolestí zaťatými zuby kývnul hlavou. Řeholnice se zahleděla na zkroucené tělo hromotluka. To je Venca ze Lhotek, přezdívaný Štika. Byl, vykotal Hanuš a z úst se mu vyvalila růžová pěna. Byl, potvrdila suše řeholnice. Škoda ho není... Pokoj jeho duši, dodala rychle. V poledne si s několika vejtlupky počíhal na šafářovu ženu, ale vrazila mu pěstí do oka a utekla. S lidmi z vesnice po nich od té doby pátráme. A ty jsi kdo, pane? Obrátila se konečně na Hanuše. Posel... ze Zábrdovic... cedil skrze zuby s obtížemi. Pan Jindřich daroval... No, no, to stačí, neunavuj se. Promluvíme si později... Jestli přežiješ... Hanuš omdlel a neviděl tedy, jak jej dva čeledíni naložili na vůz a odjeli s ním dolů do vymýceného křtinského údolí. Jeho meč zůstal u kraje cesty a poryv větru na něj v noci navál suché bukové listí.

Hanuš otevřel oči a chtěl se pohnout, ale ihned jím projela bolest v levém boku, až překvapením syknul. Ach, tak jsi konečně vzhůru, vzhlédl od knihy chlapec, který seděl u jeho postele. Mě říkají Matěj, pokračoval, když viděl, že Hanuš nic neříká. Jsem syn kováře a když mám chvíli, tak se u jeptišek učím číst a psát. Mám u tebe teď službu, vysvětlil a jako důkaz se zvednul a dal Hanušovi k ústům miskou s vodou. Hanuš se rozkašlal a poprsal si bradu i chlapcův rukáv.

Máš štěstí, otíral si ruku Matěj. Sestra Agáta je v okolí vyhlášenou felčarkou a bylinkářkou. Za to, že jsi stále naživu vděčíš hlavně jí, podotkl. Když ti stahovali košili, našli prý zakrvácený list, který jsi vezl na faru. Pan farář se radoval a matka představená pak nařídila, abychom se o tebe starali dnem i nocí. Nějakou dobu si asi ještě poležíš, ale z nejhorsího jsi venku. Vlastně ti docela závidím, že nemusíš... Hanuš už ale neslyšel, co mu Matěj závidí, protože tvrdě spal.

Fiktivní příběh je inspirován nálezem meče, který v květnu roku 2016 učinil spolupracovník Archeologického ústavu AV ČR Brno, pomocí detektoru kovů. Meč se nacházel v lesní hrabance asi 10 cm pod povrchem, v trati nazývané Přední Vlčeneč, v katastru Křtiny poblíž hranice s katastrem Proseče. Meč o celkové délce asi 120 cm a váze téměř 2 kilogramy se podařilo nalézt ve velmi dobrém stavu. Kromě toho je křtinský meč unikátní také dvěma dochovanými intarziemi z barevného kovu v podobě heraldického štítu, které se nacházejí na obou stranách čepele naproti sobě. Specialista na středověká militaria, dr. Petr Žákovský s kolegy, meč typologicky řadí do období 14. století a pokračuje jeho analýzou v laboratorním prostředí. Děkuji Petru Žákovskému za poskytnutí obrazových materiálů a konzultaci faktů spojených s nálezem.

Tomáš Pavloň

Moždíře a Boží tělo

Posledně jsem jen tak mezi řečí ve fejetonu zmínil prodej tří obecních moždířů v roce 1921. Abyste nepojali podezření, že jen tak kecám, asi by se slušelo věc trochu rozvést. Tedy vězte, že v červenci roku 1850 proběhla velká inventura obecního majetku. A mezi inventarizovanými položkami nelze přehlédnout „12 kusů železných litych Mořdiřů (moždířů), které Křtiny, Habrůvka, Malá a Velká Bukovina, Březina a Proseč dohromady koupily a dle potřeby k užívání mají.“ To ukazuje, že již v polovině devatenáctého století naše obec moždíře skutečně měla, a to nejen ty poslední tři, zmíněné v minulém fejetonu, ale hned celý tucet, a sdílela je se sousedními obcemi.

K čemu mohly našim obcím sloužit starodávné střelné zbraně, užívané ve středověku k obléhání? Inu, za účelem slavnostního rámusu. Střelba z moždířů patřila k vrcholům důležitých oslav. Dělo se tak jen o vybraných svátcích, jako byl třeba příjezd pana biskupa nebo oslava císařských jmenin, protože to krapet *lezlo do peněz*.

Ovšem hlavním svátkem, který si místní občané neuměli bez střelby z moždířů vůbec představit, bylo červnové *Boží tělo*. Obec k tomu účelu každoročně nakoupila střelný prach, a zaplatila střelmistra. Za dvě kila střelného prachu utratila například v roce 1880 částku 1 zlatý a 83 krejcarů rakouské měny a téměř stejnou částku (1,40 zl.) vyplatila pak střelmistrovi.

Asi největší kanonády si křtinští užili o Božím těle v červnu 1851. Obec se plácla přes kapsu a utratila: „za střilecý prach k Božímu tělu 8 zlatých, střelcům od střelení a za uhlí 1 zl. a 24 krejcarů a poslovi, co ten prach donesl, 36 krejcarů“. Nejsem odborníkem na dělostřelectví, takže netuším, proč potřebovali k střelnému prachu ještě to uhlí. Možná jím nakoupený prach ředili, aby vystačil na co největší počet ran.

Jak často a k jakému účelu užívaly moždíře ostatní obce, to se musíte zeptat tam. Postupně si je nejspíš rozebraly a ze střelení se stala – podobně, jako dnes – nekontrolovatelná zábava, která začala obecním potentátům lézt na nervy. Po vzniku Československa vyústila proto dne 19. listopadu 1921 v onen obecní zákaz střítet z moždířů, zmíněný v minulém fejetonu. Potřebu rámusit tento zákaz sice úplně nevymýtil, ale o Božím těle už se dnes opravdu nestřílí.

Petr Švenda

Vydává Komise pro informatiku Zastupitelstva městyse Křtiny, IČO: 00280429, jako periodický tisk územního samosprávného celku. Zpravodaj vyšel nákladem 300 ks. Občanům Křtin je zdarma distribuován do poštovních schránek. Svoje příspěvky a náměty zasílejte na e-mailovou adresu zpravodaj@krtiny.cz, případně doneste na ÚM Křtiny osobně. Příspěvky nejsou honorovány. Za věcnou správnost příspěvku odpovídá autor. Redakční rada si vyhrazuje právo příspěvku dle potřeby krátit, případně stylisticky upravit nebo nezveřejnit.

Šéfredaktor: Petr Švenda. Tisk: Tiskárna Brázda. Registrováno: MK ČR E 20584.

Uzávěrka příštího čísla je 26. října 2023.